

вного співробітництва в галузі енергетики. Підписантами Договору є понад 50 країн Європи та Азії. ДЕХ містить комплексну систему для вирішення спорів з питань, що охоплюють даний договір та передбачає дві основні форми врегулювання спорів: арбітражний розгляд (state-state arbitration) питань тлумачення або застосування практично всіх аспектів Договору, та іншу форму (investor-state arbitratio) [1]. В цілому, ДЕХ по суті формує новий порядок для глобального енергетичного ринку. Цей новий порядок ґрунтується на відкритості ринку, принципі недискримінації, створенні конкуренції при залученні міжнародно-правових інструментів, зокрема арбітражної процедури, для врегулювання спорів і протистояння політиці державного протекціонізму і державних монополій [4].

Отже, правове регулювання енергетичних відносин займає важливе місце в системі сучасної міжнародної та національної безпеки. Міжнародне енергетичне право в принципі відповідає всім вимогам і критеріям виділення галузі міжнародного права. Основним галузевим принципом, структуроутворюючим нормативним фактором міжнародного енергетичного права є принцип постійного суверенітету над природними ресурсами [2, с. 72].

Розвиток цього нового міжнародно-правового явища свідчить про прогресивний розвиток міжнародного права та зацікавленість міжнародної спільноти у вирішенні проблем енергетичної безпеки.

1. Бондарчук І. Энергетическая хартия. Как защитить инвестиции в возобновляемую энергетику. URL: <https://www.ilf-ua.com/ru/blog/energeticheskaia-khartiia-kak-zashchitit-investitsii-v-vozobnovliaemuiu-energetiku/>.

2. Договір до Енергетичної Хартії та Заключний акт до неї. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_056#Text.

3. Договір к Энергетической Хартии: Текущий статус между государствами ЕС. URL: <https://www.international-arbitration-attorney.com/ru/energy-charter-treaty-current-status-between-eu-states/>.

4. ЄС ухвалив напрямки вдосконалення Енергетичної Хартії. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2740845-es-uhvaliv-napramki-vdoskonalenna-energeticnoi-hartii.html>.

Катерина Долгорученко,
старший викладач кафедри
теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ.

ПРАВОСВІДОМІСТЬ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ГІТЛЕРІВСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Суспільна правосвідомість – це сфера суспільної свідомості, що відображає правозначимі явища суспільного буття. Вважаємо, що саме духовна система уявлень, ідей, поглядів, переконань, концепцій, теорій, почуттів, емоцій, настроїв, психологічних переживань тощо, які складаються з приводу правової дійсності, в ході її відображення, осмислення, пізнання, відчуття і перетворення і є сутнісним аспектом правосвідомості. Або іншими словами, правосвідомість це усвідомлення людьми цінностей природного права, прав і свобод людини й здатність оцінювати закон і порядок з точки зору їх відповідності загальнолюдським цінностям.

Відомий фахівець у галузі філософії та історії права Ю. Калиновський доводить, що суспільна правосвідомість українців стала сукупністю, перш за все, специфічних оцінних думок та настанов, що визначають ставлення суб'єктів соціальних відносин (соціальних груп, страт, особистості або суспільства в цілому) до права й чинного законодавства, а також практики його застосування, так і до правових (або неправових) звичаїв, ціннісних орієнтацій, які регулюють суспільну поведінку й комунікацію в юридично значущих інтер'єктивістських ситуаціях [1, с.32].

Правосвідомість українського населення, через призму сприйняття (або заперечення) нацистської пропаганди, відображала явища та процеси правової дійсності окупаційного режиму – форми правотворчості, тобто форми владної діяльності окупантів, що були спрямовані на формулювання та санкціонування нормативно-правових актів – директив, наказів, постанов; форми правозастосування, тобто форми владної діяльності німецько-українських

адміністративних, поліцейських, судових окупаційних органів); форми злочинної діяльності карально-репресивних органів влади.

Фактично, практичну сторону процесу деформації правосвідомості українців під впливом нацистської пропаганди можна представити у наступній схемі: пропагування «немислимих» (непопулярних або таких, що не сприймалися більшістю) ідей антибільшовицького та нацистського спрямування – радикалізація або емоційне підсилення «немислимих» ідей, що стали прийнятними для певної кількості населення у специфічних умовах окупації – повторення, переконання та навіювання сенсів вже «прийнятних» ідей, що у результаті стають «розумними або конформними ідеями» для більшості - популяризація ідей, які закріплюються як політичні норми або закони в умовах окупаційного режиму [4, с.12].

Таким чином, правова свідомість українців в умовах нацистської окупації набула ряду специфічних ознак, таких як:

- відображення суспільною свідомістю, антиправових за своєю сутністю, явищ та процесів правової дійсності, що склалась в умовах нацистського окупаційного режиму на території Рейхскомісаріату «Україна»;

- лабільність суспільної правової свідомості. Змістовне вираження суспільної свідомості постійно змінювалось, реагуючи на конкретні фактори соціального, військово-політичного та іншого характеру;

- амбівалентність системи суспільних правових цінностей, яка стала поєднувати у собі як традиційні українські, так і набуті радянські суспільні цінності, зокрема, які були сформовані в умовах сталінського режиму 30-40-х років, а також новоутворенні, під впливом нацистської пропаганди, ідейні переконання та суспільнозначущі настрої;

- негативізація настроїв, мотивів, установок, переконань, що призводила до радикалізації суспільної поведінки;

- ідеологічна заангажованість правової свідомості - сприйняття та відображення правової дійсності, що склалась в умовах окупації, через призму ідеології (чи то більшовицької, чи то нацистської), міфів та стереотипів;

- підміна (заміщення) правових і моральних норм класовою доцільністю та расово-національною (або націонал-соціалістичною) необхідністю.

- низький рівень обізнаності переважної більшості населення щодо реального стану правового життя в окупації, масштабів злочинної діяльності німців та їх істинних намірів щодо єврейського та слов'янського населення окупованих територій.

1. Калиновський, Ю. Правосвідомість українського суспільства: генеза та сучасність : монографія. Харків, 2008. 288 с.

2. Куницький М. Соціально-правовий статус місцевого населення Райхскомісаріату «Україна» (1941 – 1944 рр.) : автореф. дис.... доктора. іст. наук. Переяслав-Хмельницький. 2014. 49 с.

3. Коваль М. Теоретичні засади злочинних дій нацистів щодо української культури та їх реалізація під час окупації України в 1941-1944 рр. // Повернення культурних надбань України. Проблеми. Завдання. Перспективи. Київ, 1996. Вип.7. С. 12-20.

4. Костицький М. Ключові підходи до методології пізнання української історико-правової дійсності // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Вип.12. 2015. С. 12 – 17.

Тетяна Жеглінська,
викладач кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗМІСТ ПОНЯТТЯ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ

Необхідною юридичною гарантією дієвих заходів з охорони здоров'я та надання медичної допомоги в спеціалізованих медичних установах є передбачена в національному законодавстві система юридичних засобів, що являє собою сукупність взаємопов'язаних між собою правових норм, які закріплюють права людини на життя, здоров'я, охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Ідеологічним підґрунтям цих можливостей є